

Regeringens proposition

1990/91:192

om organiserad överföring av flyktingar till Sverige

Prop.
1990/91:192

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 2 maj 1991.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Maj-Lis Lööv

I propositionen föreslås att den reguljära flyktingkvoten ökas till 2 000 personer för budgetåret 1991/92. Därutöver bör som en särskild insats, till följd av den internationella flyktingsituationen, ytterligare ca 1 250 flyktingar och andra personer i behov av skydd föras över till Sverige för varaktig vistelse. Totalt kan därmed genom organiserad överföring ca 3 250 flyktingar tas emot i Sverige under budgetåret 1991/92.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 maj 1991.

Närvarande: Statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, G. Andersson, Lönnqvist, Freivalds, Wallström, Lööw, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink.

Föredragande: statsrådet Lööw

Proposition om organiserad överföring av flyktingar till Sverige

1 Inledning

1.1 Överväganden om flyktingkvoten i budgetpropositionen

Sedan år 1950 har Sverige genom organiserad överföring tagit emot flyktingar inom ramen för en särskilt fastställd flyktingkvot. Inriktningen på överföringen är att söka hjälpa människor i akut behov av skydd i annat land. Sedan mer än tio år tillbaka har flyktingkvoten för varje budgetår fastställts till ca 1 250 personer.

I årets budgetproposition anförde jag att regeringens ambition är att höja flyktingkvoten. Något förslag till höjning lämnades emellertid inte eftersom regeringen ville avvakta bl.a. hur antalet asylsökande som kommer till Sverige på egen hand utvecklades under början av år 1991. Jag redovisade att jag hade för avsikt att återkomma till regeringen i frågan under våren 1991.

1.2 Förslag från flykting- och immigrationsutredningen

Flykting- och immigrationsutredningen (A 1990:05), som har haft till uppgift att utreda förutsättningarna för och inriktningen av en sammanhållen flykting- och immigrationspolitik, har i sitt betänkande (SOU 1991:1) Flykting- och immigrationspolitiken bl.a. föreslagit en utvidgad flyktingkvot. Som skäl anges bl.a. att man måste räkna med att det under överskådlig tid framöver kommer att finnas ett fortsatt behov av organiserad överföring av flyktingar som har ett starkt skyddsbehov och som inte kan hjälpas på platsen.

Utredningens förslag har remissbehandlats. Jag kommer senare i vår att återkomma till regeringen med förslag om principer och riktlinjer för en aktiv, sammanhållen flykting- och immigrationspolitik. Jag avser att därvid närmare redovisa min syn på organiserad överföring av flyktingar som ett element i en sådan helhetspolitik.

1.3 Den aktuella flyktingsituationen

Gulfkrisen och utvecklingen i Irak efter vapenstilleståndet har lett till en mycket besvärlig flyktingsituation i och kring Irak. Totalt finns i området mer än 1,3 miljoner flyktingar. Behovet av humanitärt stöd till området är mycket stort. Regeringen har i flera omgångar beslutat om humanitär hjälp till insatser för kurdflyktingarna och annan drabbad civilbefolkning i Irak.

Det internationella samfundet är överens om att de kurdiska flyktingarnas situation är av sådan art och omfattning att den måste få sin långsiktiga, politiska lösning i regionen. I vissa fall kan det emellertid vara nödvändigt att hjälpa flyktingar genom att de tas emot i annat land.

Även i andra delar av området finns ett stort antal flyktingar. Omkring 22 000 irakier befinner sig t.ex. i ett läger inom det av USA ockuperade området i södra Irak, som USA-trupperna snart kommer att lämna. En delegation från FNs flyktingkommissariat (UNHCR) har bland dessa irakier identifierat 5 000 – 6 000 särskilt ömmande fall, personer som inte kan stanna i Irak utan risk för allvarlig förföljelse. UNHCR har anmält önskemål om att andra länder, däribland Sverige, skall ta emot dessa flyktingar och vissa andra personer som befinner sig i omedelbar fara. Ytterligare framställningar från UNHCR om mottagning av flyktingar från området kan förväntas.

Även i andra delar av världen finns flyktingar som inte kan återvända till sina hemländer och som enligt UNHCRs bedömning bör erbjudas bosättning i andra länder än där de nu befinner sig.

1.4 Framställning från statens invandrarverk om utökning av flyktingkvoten

Statens invandrarverk har i en skrivelse till regeringen redovisat flyktingsituationen i vår omvärld och den aktuella situationen när det gäller flyktingmottagandet i Sverige. I skrivelsen föreslås bl.a. en utökning av flyktingkvoten under det närmaste året.

2 Överföring av kvotflyktingar till Sverige under budgetåret 1991/92

Mitt förslag: Den reguljära flyktingkvoten bör ökas till 2 000 personer för budgetåret 1991/92. Därutöver bör som en särskild insats, till följd av den internationella flyktingsituationen, ytterligare ca 1 250 flyktingar och andra personer i behov av skydd föras över till Sverige för varaktig vistelse. Totalt bör därmed genom organiserad överföring ca 3 250 flyktingar tas emot i Sverige under budgetåret 1991/92.

Skälen för mitt förslag: I årets budgetproposition anförde jag att regeringens ambition är att höja Sveriges flyktingkvot från den nivå som gällt sedan 1970-talets slut samt att jag hade för avsikt att återkomma till regeringen i frågan under våren 1991 mot bakgrund av den aktuella situationen vad avser antalet asylsökande, mottagningskapacitet i kommunerna etc.

Antalet asylsökande har under första kvartalet 1991 legat under vad som beräknats. Invandrarverkets och regeringkansliets handläggning av asylärenden samt utflyttningen av flyktingar med tillstånd i kommunerna följer planerna. Situationen i mottagningssystemet för asylsökande och flyktingar är, som utvecklingen nu ser ut, på väg mot en stabilisering. Mot denna bakgrund anser jag att det nu finns utrymme för en sådan höjning av flyktingkvoten för budgetåret 1991/92 som jag aviserade i budgetpropositionen. Jag anser att den reguljära flyktingkvoten bör höjas till 2 000 personer.

Genom denna höjning av flyktingkvoten ökar möjligheterna för Sverige att ta emot flyktingar från Irak som UNHCR anser behöver lämna regionen för att tas emot i andra länder. Behovet av sådan överföring är emellertid så stort att det finns behov av ytterligare insatser från svensk sida under en begränsad period. Jag föreslår därför att ca 1 250 flyktingar utöver den reguljära flyktingkvoten bör tas emot i Sverige genom organiserad överföring i samråd med UNHCR under budgetåret 1991/92. Härigenom bidrar Sverige till att hjälpa människor i akut behov av skydd. Den extra flyktingkvoten kompletterar de övriga humanitära biståndsinsatser som regeringen beslutat om med anledning av flyktingsituationen i och kring Irak.

Genom mitt förslag kan totalt ca 3 250 flyktingar tas emot i Sverige genom organiserad överföring under budgetåret 1991/92. Jag förutsätter att regeringen, liksom tidigare, därutöver kan besluta om överföring och övriga åtgärder som bedöms nödvändiga under budgetåret.

Mitt förslag innebär mer än en fördubbling av den organiserade överföringen av flyktingar jämfört med vad som gällt under de senaste tio åren. Sverige har redan idag en stor flyktingkvot jämfört med andra länder i Väst-europa. Den totala flyktingkvoten för länderna i Väst-europa är under innevarande år ca 4 000 platser. Genom att Sverige ökar flyktingkvoten kraftigt bör vi kunna påverka andra europeiska länder att också öka sina kvoter. Jag har för avsikt att kontakta mina kollegor i andra länder i detta syfte.

Det finns beredskap att ta emot ett ökat antal flyktingar från Irak redan under innevarande budgetår. Under perioden från juli 1990 t.o.m. mars 1991 hade ca 1 100 flyktingar tagits ut på flyktingkvoten. Alla dessa har ännu inte tagits emot i Sverige. Om det finns önskemål från UNHCR och är praktiskt möjligt att före den 1 juli föra över fler flyktingar än som ryms inom kvoten för innevarande budgetår, bör detta kunna ske genom att den föreslagna kvoten för nästa budgetår utnyttjas i förtid.

Med hänsyn till att flyktingsituationen är akut och att UNHCR snabbt måste få ett besked om våra möjligheter att ta emot fler flyktingar är det angeläget att regeringens förslag behandlas snabbt i riksdagen. Det är därför angeläget att riksdagen beslutar om en förkortad motionstid.

3 Kostnadskonsekvenser

Kostnaderna för överföring av 1 250 flyktingar har i årets budgetproposition beräknats till ca 6,5 milj.kr. En ökning till 3 250 flyktingar innebär att kostnaderna för själva överföringen beräknas öka med ca 10,5 milj.kr. till totalt ca 17 milj.kr. Anslaget Överföring av flyktingar m.m. måste därför räknas upp i förhållande till vad regeringen har föreslagit i årets budgetproposition.

Ökad flyktingkvot innebär också ökade kostnader för flyktingmottagandet i Sverige, såväl vad gäller förläggningsverksamhet som ersättningar till kommunerna. Totalt beräknas den föreslagna ökningen av flyktingkvoten innebära att kostnaderna för flyktingmottagandet ökar med 200 – 250 milj.kr. Huvuddelen av dessa kostnader avser ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet. Förläggningskostnaderna bestäms i huvudsak av hur snabbt kvotflyktingarna tas emot i kommunerna.

Som en följd av det minskade antalet asylsökande hittills i år beräknas samtidigt förläggningskostnaderna för asylsökande och ersättningarna till kommunerna för dem som får stanna i Sverige bli lägre än vad som beräknats för nästa budgetår i budgetpropositionen. Jag bedömer mot denna bakgrund att mitt förslag till ökad flyktingkvot inte kommer att leda till något ökat medelsbehov jämfört med vad som föreslagits i budgetpropositionen på förläggningsanslaget eller anslaget för kommunersättningar.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna de riktlinjer för överföringen av flyktingar till Sverige som jag har föreslagit i det föregående,
2. till tionde huvudtitelns förslagsanslag *Överföring av flyktingar m.m.* för budgetåret 1991/92 anvisa 10 500 000 kr. utöver vad som föreslagits i prop. 1990/91:100, bil.12.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte. Med hänsyn till att det är angeläget med ett snabbt beslut i ärendet bör regeringen föreslå riksdagen att besluta förkorta motionstiden till tolv dagar.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

